

Väkivallan, kiusaamisen, häirinnän ja syrjinnän vastainen toiminta Jyväskylän kouluissa

JYVÄSKYLÄ

VKHS-malli

- Kaikissa Jyväskylän kaupungin perusopetuksen kouluissa on käytössä yhtenäinen **väkivallan, kiusaamisen, häirinnän ja syrjinnän vastainen toimintamalli**.
- Malli yhdenmukaistaa koulujen toimintatapoja ja puuttumisen käytänteitä.
- Toimintamallin painopiste on **ennaltaehkäisevässä toiminnassa ja varhaisessa puuttumisessa**.
- Mallin tavoitteena on:
 - Luoda **turvallinen oppimisympäristö ja kouluyhteisö**
 - Lisätä **osallisuutta ja yhteisöllisyyttä** vahvistavaa toimintaa koulussa
 - Vahvistaa suunnitelmallisesti **kodin ja koulun välistä yhteistyötä** sekä kasvatuskumppanuutta.

VKHS-mallin käsitteet

“Kiusaaminen on aina väkivaltaa, mutta kaikki väkivalta ei ole aina kiusaamista.”

-Christina Salmivalli

- **Väkivalta** on vallan tai fyysisen voiman tahallista käyttöä tai sillä uhkaamista. Väkivalta voi olla henkistä, fyysistä, sosiaalista, seksuaalista tai digitaalista.
- **Kiusaaminen** on toistuvaa, tahallista toisen ihmisen henkistä, fyysistä tai sosiaalista vahingoittamista kasvotusten tai digitaalisessa ympäristössä. Kiusatuksi joutuneen on usein vaikea puolustautua.
- **Häirintä** on käyttäytymistä, jolla sanoin tai teoin loukataan, uhataan, nöyrytetään tai halvennetaan toista.
- **Syrjintä** tarkoittaa, että jotakuta kohdellaan huonommin kuin muita jonkin henkilökohtaisen ominaisuuden, kuten ihonvärin, seksuaalisen suuntautumisen, sukupuolen, uskonnon tai vammaisuuden vuoksi.

Ennaltaehkäisy ja varhainen puuttuminen

- Koulussa toimii **vkhs-vastuuhenkilö ja/tai -tiimi**, joka ylläpitää väkivallan, kiusaamisen, häirinnän ja syrjinnän vastaista toimintaa.
- **Tunne-, turva- ja vuorovaikutustaitoja** harjoitellaan osana hyvinvoinnin vuosikellon sisältöjä sekä arjen tilanteita.
- **Väkivaltaa ei hyväksytä missään muodossa.** Koko kouluyhteisö puuttuu kaikkeen epäasialliseen käytökseen.
 - Henkilöstö, oppilaat ja huoltajat
- Oppilaat ja huoltajat ovat aktiivisesti mukana suunnittelemassa yhteisöllisyyttä vahvistavaa toimintaa.
- **Jokainen on arvostettu ja hyväksytty omana itsenään.**

Puuttuminen ja seuranta

- **Koulun henkilöstö puuttuu aina näkemäänsä tai tietoon tulleeeseen väkivaltaan, kiusaamiseen, häirintään ja syrjintään ja selvittää tilanteen osapuolten kanssa.**
 - Koulumatkat eivät ole koulun vastuulla.
- Henkilöstö tiedottaa huoltajia tapahtuneesta saman päivän aikana.
- Jos tilanteen epäillään täyttävän rikoksen tunnusmerkit (esim. pahoinpitely), henkilöstö on yhteydessä poliisiin ja tekee tarvittaessa rikos- ja lastensuojeluilmoituksen.
 - Lähtökohtaisesti 1.-3.-luokkalaisten tekojen käsittelyssä koulun keinot ovat ensisijaisia. Tarvittaessa tehdään matalalla kynnyksellä lastensuojeluilmoitus tai sosiaalihuoltolain mukainen yhteydenotto yhdessä huoltajan kanssa.
- **Tilannetta seurataan säännöllisesti riittävän kauan ja huoltajia tiedotetaan seurannasta.**
- Tukitoimet arvioidaan aina yksilöllisesti opiskeluhuoltopalveluiden ammattilaisten kanssa.
- Tarvittaessa tehdään yhteistyötä myös koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa, kuten ankkuritiimi ja sovittelutoimisto.

Hyvinvoiva ja turvallinen yhteisö

- Keskiössä on
 - hyvinvointi ja oppiminen
 - turvallisuus
 - yhteisöllisyys ja osallisuus
 - moninaisuuden arvostaminen
 - ystävällisyys ja kunnioittava vuorovaikutus

Tekijä

Materiaalin on laatinut Tiia Thil
osana Opetushallituksen rahoittamaa
Yhteisessä koulussa -hanketta.

